

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัวประกอบสมรรถนะของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป และเพื่อศึกษาลักษณะของตัวประกอบสำคัญด้วยตัวแปรที่อธิบายตัวประกอบ

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 1,380 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 110 ข้อ จำแนกเป็นสมรรถนะ 8 ด้าน คือ ด้านการวางแผน 13 ข้อ ด้านการจัดระบบงาน 12 ข้อ ด้านการอำนวยความสะดวก 14 ข้อ ด้านการควบคุม 13 ข้อ ด้านการปฏิบัติการพยาบาล 11 ข้อ ด้านภาวะผู้นำ 27 ข้อ ด้านวิชาการ 12 ข้อ ด้านธุรกิจ 8 ข้อ แบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 10 ท่าน และคำนวณค่าความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) ได้ค่าเท่ากับ 0.99

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS*) คำนวณหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะรายข้อและวิเคราะห์ตัวประกอบด้วยวิธีสกัดตัวประกอบแบบภาพพจน์ และหมุนแกนตัวประกอบแบบอโรทอนอลด้วยวิธีแวนนิมกซ์

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการประเมินสมรรถนะรายข้อของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย จากลักษณะต่าง ๆ ของสมรรถนะของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยที่เสนอให้พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยพิจารณาว่าสมรรถนะใดมีความสำคัญมากที่สุดเพียงใดต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย ปรากฏว่า พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยมีความเห็นว่า สมรรถนะในแต่ละด้านนั้นมีความสำคัญตั้งแต่ระดับมากพอสมควรถึงระดับมากที่สุด กล่าวคือ สมรรถนะ

ในแต่ละข้อมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.49 ขึ้นไป และแต่ละตัวประกอบมีการกระจายของข้อมูลแตกต่างกันพอสมควร

2. ผลการวิเคราะห์ตัวประกอบ

ตัวประกอบที่สำคัญของสมรรถนะของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า มีตัวประกอบที่สำคัญ 7 ตัวประกอบ คือ 1) ภาวะผู้นำ 2) การอำนวยความสะดวกและการจัดระบบงาน 3) การวางแผน 4) การควบคุม 5) วิชาการ 6) การตลาด และ 7) การปฏิบัติการพยาบาล โดยเรียงลำดับตามค่าผลรวมความแปรปรวนร่วมจากมากไปหาน้อย และในแต่ละตัวประกอบตัวแปรที่บรรยายตัวประกอบนั้น ได้จัดเรียงตามค่าน้ำหนักตัวประกอบจากมากไปหาน้อย ดังนี้

ตัวประกอบที่ 1 ตัวประกอบสมรรถนะด้านภาวะผู้นำ (SSQ = 56.26469) ประกอบด้วยตัวแปรที่บรรยาย 27 ตัวแปรคือ

1. เป็นผู้มีน้ำใจ รู้จักการให้
2. มีคุณธรรม จริยธรรม และปลุกฝังให้ลูกน้องยึดถือ
3. รู้จักกาลเทศะ
4. สร้างความสามัคคี และความสงบเรียบร้อยในหน่วยงาน
5. มีความเสียสละ อุทิศตนเพื่อส่วนรวม
6. มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่
7. มีความกระตือรือร้น พัฒนาตนเองอยู่เสมอ
8. มีความซื่อสัตย์ สุจริตต่อหน้าที่ เวลา ตนเอง และบุคลากร
9. มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ องค์กร หน่วยงาน และบุคลากร
10. เข้าใจธรรมชาติและความแตกต่างของบุคคล
11. เป็นมิตรใจดี เป็นกันเอง ใกล้ชิดลูกน้อง
12. มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตดี
13. มีความยุติธรรม และเสมอต้นเสมอปลาย
14. รู้จักควบคุมอารมณ์ มีความหนักแน่น อดทน อดกลั้น
15. เป็นคนกล้าหาญ กล้าคิด กล้าพูด กล้าทำให้สิ่งที่ถูกต้อง และกล้าเผชิญปัญหาต่าง ๆ ด้วยความมั่นใจ
16. มีความประพฤติดี สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรได้

17. ยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น และรู้จักเลือกความคิดเห็นที่ดีและเหมาะสม
18. มีความยืดหยุ่นในการทำงาน
19. สามารถเสริมแรง และกระตุ้นแรงบันดาลใจได้
20. เป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ก้าวไกล และคาดการณ์ล่วงหน้าได้
21. มีทักษะในการเจรจา และการติดต่อสื่อสาร
22. มีไหวพริบในการตัดสินใจ เข้าใจปัญหา และสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี
23. ถ่ายทอดจินตภาพและวิธีการทำให้จินตภาพนั้นเป็นจริง ไปยังลูกน้อง
24. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถคิดค้นวิธีการใหม่ ๆ
25. ปลุกฝังค่านิยม อุดมการณ์ให้ลูกน้องอยากอุทิศตนเพื่อผู้รับบริการ
26. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง
27. สามารถสร้างเครือข่ายในวิชาชีพ

ตัวประกอบที่ 2 ตัวประกอบสมรรถนะด้านการอำนวยความสะดวกและการจัดระบบงาน (SSQ = 4.22213) ประกอบด้วยตัวแปรที่บรรยาย 26 ตัวแปรคือ

1. ใช้คำพูดที่ชัดเจน เข้าใจง่ายในการชี้แจงหรือสั่งงานแก่บุคลากรเพื่อรักษาไว้ซึ่งระบบสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ
2. เป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และสนับสนุนบุคลากรในหอผู้ป่วย
3. สามารถตัดสินใจวินิจฉัยสั่งการได้อย่างเหมาะสม เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น
4. สามารถกำหนดวิธีการทำงานในหน่วยงานได้อย่างเหมาะสมและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า และให้เกิดประโยชน์สูงสุด
5. มอบหมายงานได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และบุคคล
6. สามารถส่งเสริมและสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน
7. สามารถจัดลำดับความสำคัญของงานได้
8. สามารถส่งเสริมและรักษาบรรยากาศในหอผู้ป่วยให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน
9. สามารถพัฒนาหน่วยงาน และพัฒนาการทำงานโดยเน้นการมีส่วนร่วม

ของบุคลากร

10. สามารถทำงานเพื่อการประสานกิจกรรมทั้งหมดเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของบุคคลและของหน่วยงาน
11. สามารถส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากร โดยให้ยึดองค์กรเป็นหลัก
12. มีความรู้และเข้าใจภาระกิจและขอบข่ายงานในทอผู้ป่วยของตน
13. สามารถปฐมนิเทศและฝึกหัดบุคลากรในทอผู้ป่วยได้
14. สามารถประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรได้อย่างเหมาะสมและยุติธรรม
15. แจ้งให้บุคลากรทราบถึงนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ระเบียบ การ มาตรฐานการดูแล อัตรากำลัง และหน้าที่ความรับผิดชอบ
16. สามารถดำเนินการเพื่อสนับสนุนและพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากร
17. สามารถจัดอัตรากำลังบุคลากรขึ้นทำงานได้เพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการของผู้ป่วยในแต่ละเวร
18. สามารถติดตาม นิเทศ ควบคุม กำกับดูแล และปรับปรุงเพื่อให้บุคลากรทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
19. สามารถตรวจสอบและจัดหาอุปกรณ์และเวชภัณฑ์ เพื่อใช้ในทอผู้ป่วย
20. ปรับปรุงระบบข้อมูลข่าวสาร ให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและชัดเจนแก่บุคลากร
21. สามารถกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรได้
22. สามารถประเมินผลงานประจำในทอผู้ป่วย
23. ใช้มาตรฐานการพยาบาลในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผล เพื่อคงไว้ซึ่งมาตรฐานวิชาชีพ
24. สามารถจัดและพัฒนาโครงสร้างการบริหารงานในทอผู้ป่วย
25. พิจารณาความดีความชอบของบุคลากร โดยยึดหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้
26. สามารถสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ และสร้างงานที่ท้าทายความสามารถของบุคลากร

ตัวประกอบที่ 3 ตัวประกอบสมรรถนะด้านการวางแผน (SSQ = 3.52947)

ประกอบด้วยตัวแปรที่บรรยาย 14 ตัวแปรคือ

1. มีความรู้และเข้าใจในเรื่องการวางแผนกลยุทธ์
2. สามารถเขียนแผนระยะสั้น ระยะยาว แผนแม่บท และ/หรือแผนการปฏิบัติงานได้
3. สามารถกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และภารกิจของแผนกลยุทธ์ได้
4. สามารถปรับปรุงพัฒนาแผนงานให้คงความทันสมัยได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์
5. สามารถนำนโยบายหลักมาวางแผนกลยุทธ์ในหอผู้ป่วย
6. สามารถวิเคราะห์ระบบและคาดการณ์ปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้
7. สามารถวางแผนพัฒนาบุคลากร
8. สามารถสร้างจินตภาพ (vision) ว่าหอผู้ป่วยในอนาคตควรเป็นอย่างไร และมีกลยุทธ์ที่จะก้าวไปให้ถึงจุดนั้น
9. มีความรู้และเข้าใจนโยบายหลักและเป้าหมายของโรงพยาบาล
10. สามารถวางแผนพัฒนางานบริการต่าง ๆ ในหอผู้ป่วย
11. สามารถวางแผนการใช้เวลาได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า
12. สามารถวางแผนการประเมินผล และสร้างรูปแบบการประเมินร่วมกับหัวหน้าหอผู้ป่วยอื่น ๆ ได้
13. สามารถวางแผนการจัดทำงบประมาณในหอผู้ป่วย
14. สามารถวิเคราะห์ความต้องการอัตรากำลังบุคลากรของหอผู้ป่วยได้

ตัวประกอบที่ 4 ตัวประกอบสมรรถนะด้านการควบคุม (SSQ = 3.25507)

ประกอบด้วยตัวแปรที่บรรยาย 9 ตัวแปรคือ

1. สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติต่าง ๆ
2. สามารถจัดทำบัญชีตรวจสอบ บำรุงรักษา และจำหน่ายวัสดุ ครุภัณฑ์
3. สามารถกำหนดปริมาณ และประเภทเวชภัณฑ์ที่จำเป็นต้องใช้ได้อย่างเหมาะสม
4. สามารถประเมินค่ารักษาพยาบาลได้

5. สามารถประเมินการคงอยู่ และการออกจากงานของบุคลากรในหอผู้ป่วย
6. ควบคุมการใช้วัสดุ ครุภัณฑ์ ให้เป็นไปอย่างประหยัด ถูกต้องและเหมาะสมกับชนิดของการทำงาน
7. สามารถจัดทำงานงบประมาณได้
8. สามารถจัดทำแผนภูมิหน่วยงาน เพื่อแสดงการบริหารงานในหอผู้ป่วย
9. สามารถประเมินแบบฟอร์มและการบันทึกทางการแพทย์

ตัวประกอบที่ 5 ตัวประกอบสมรรถนะด้านวิชาการ (SSQ = 1.61803)

ประกอบด้วยตัวแปรที่บรรยาย 12 ตัวแปรคือ

1. สามารถกระตุ้นและสนับสนุนให้ริเริ่มเขียนบทความทางวิชาการ
2. สามารถนำเสนอและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
3. ส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยในหอผู้ป่วยและจัดให้บุคลากรในหอผู้ป่วยร่วมทำวิจัย
4. สามารถนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล
5. สามารถทำวิจัยได้
6. ให้ข้อมูลการวิจัยที่ถูกต้อง และให้ความร่วมมือในการทำวิจัยเป็นอย่างดี
7. สามารถจัดการประชุม กำหนดวาระการประชุม นำการประชุมและสรุปรายงานการประชุมได้
8. ผลิตและจัดทำคู่มือการปฏิบัติการพยาบาล มาตรฐานการพยาบาล เอกสารทางวิชาการ และสื่อการสอนต่าง ๆ
9. สามารถจัดกิจกรรมทางวิชาการในหอผู้ป่วยอย่างสม่ำเสมอ
10. จัดให้มีป้ายนิเทศทางวิชาการสำหรับประกาศข้อความรู้ทั่วไป และความรู้ทางการแพทย์และพยาบาล
11. ให้ความร่วมมือ ประสานงานกับฝ่ายการศึกษาในการฝึกปฏิบัติของบุคลากรทางการแพทย์
12. จัดให้บุคลากรในหอผู้ป่วยเข้าร่วมประชุม/สัมมนาทางวิชาการที่โรงพยาบาลจัดขึ้น

ตัวประกอบที่ 6 ตัวประกอบสมรรถนะด้านการตลาด (SSQ = 1.51545)
ประกอบด้วยตัวแปรที่บรรยาย 8 ตัวแปรคือ

1. สามารถวิจัยทางการตลาดเพื่อจัดบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ
2. สามารถวิเคราะห์ต้นทุนและประสิทธิผลที่จะได้รับ
3. สามารถวิเคราะห์ความคาดหวังและความต้องการของผู้รับบริการและวางแผนจัดบริการให้สอดคล้องได้
4. สามารถนำนวัตกรรมมาใช้พัฒนาบริการเพื่อเป็นทางเลือกให้ผู้ให้บริการตัดสินใจมารับบริการ
5. สามารถจัดหาทุนเพื่อมาใช้จ่ายในกิจกรรมของฝ่ายการพยาบาล
6. มีความรู้และเข้าใจแนวคิดการตลาดเพื่อสังคม (คือ มุ่งความสำคัญที่ความต้องการ ความพึงพอใจของผู้รับบริการ และความอยู่ดีกินดีของสังคม) และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในหอผู้ป่วย
7. สามารถจูงใจที่ให้ผู้รับบริการเห็นคุณค่าของการมีสุขภาพดี และต้องการมาใช้บริการสุขภาพ
8. สามารถสร้างจุดเด่นของบริการพยาบาลโดยเน้นคุณภาพบริการ

ตัวประกอบที่ 7 ตัวประกอบสมรรถนะด้านการปฏิบัติการพยาบาล (SSQ = 1.37468) ประกอบด้วยตัวแปรที่บรรยาย 11 ตัวแปรคือ

1. สามารถลงมือปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลได้ด้วยตนเอง
2. ตรวจเยี่ยมอาการผู้ป่วยอย่างสม่ำเสมอ
3. สามารถรายงานอาการเปลี่ยนแปลง ความต้องการและปัญหาของผู้ป่วยต่อผู้ตรวจการหรือผู้เกี่ยวข้อง ได้อย่างถูกต้อง
4. สามารถให้สุขศึกษาแก่ผู้ป่วยและญาติ เพื่อให้สามารถดูแลตนเองได้
5. สามารถสาธิตวิธีการพยาบาลแก่บุคลากรและนักศึกษาได้เป็นอย่างดี
6. สามารถให้การพยาบาลด้วยเทคนิคปลอดภัยและป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค
7. มีความรู้และความชำนาญเฉพาะทางในด้านการปฏิบัติการพยาบาล

8. สามารถพิทักษ์สิทธิและผลประโยชน์ของผู้รับบริการ
9. สามารถใช้หรือดัดแปลงเครื่องมือ เครื่องใช้ที่จำเป็นต่อการพยาบาล
10. สามารถวางแผนให้การพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาล ทฤษฎีทางการพยาบาลโดยยึดหลักการพยาบาลแบบองค์รวม
11. สามารถนำวิชาการใหม่ ๆ มาใช้ปรับปรุงคุณภาพการพยาบาลในหอผู้ป่วย

อภิปรายผลการวิจัย

1. ตัวประกอบสมรรถนะของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย

จากผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะที่สำคัญของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุขมี 7 สมรรถนะ คือ

- 1) สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ
- 2) สมรรถนะด้านการอำนวยความสะดวกและการจัดระบบงาน
- 3) สมรรถนะด้านการวางแผน
- 4) สมรรถนะด้านการควบคุม
- 5) สมรรถนะด้านวิชาการ
- 6) สมรรถนะด้านการตลาด และ
- 7) สมรรถนะด้านปฏิบัติการพยาบาล

ตัวประกอบสมรรถนะทั้ง 7 ด้าน เป็นตัวประกอบที่สัมพันธ์สมผล เนื่องจากตัวแปรของแต่ละตัวประกอบอธิบายลักษณะของตัวประกอบไปในทางเดียวกัน ความสอดคล้องกันและแต่ละตัวแปรมีน้ำหนักตั้งแต่ 0.40 ซึ่งสามารถแปลผลได้ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยนี้ทำให้มองเห็นภาพรวมสมรรถนะของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยว่าตรงกับผลการวิเคราะห์ตัวประกอบภาวะผู้นำของ Stogdil ที่ได้นำผลการวิจัยภาวะผู้นำในช่วงปี ค.ศ. 1945-1970 ไปวิเคราะห์ตัวประกอบพบว่า ผู้นำมีความแตกต่างจากคนอื่น ๆ ตรงที่มีทักษะต่อไปนี้ดีกว่า คือ ทักษะการติดต่อระหว่างบุคคล ทักษะทางเทคนิค ทักษะการจัดการ และทักษะทางสติปัญญา (Stogdil in Bass, 1980) หากเปรียบเทียบกับผลการวิจัยนี้จะเห็นได้ว่า ทักษะการติดต่อระหว่างบุคคลตรงกับสมรรถนะด้านภาวะผู้นำ ทักษะทางเทคนิคตรงกับสมรรถนะด้านการปฏิบัติการพยาบาล ทักษะการจัดการตรงกับสมรรถนะด้านการจัดการอำนวยความสะดวกและการจัดระบบงาน ด้านการวางแผน ด้านการควบคุม และด้านการตลาด ส่วนทักษะทางสติปัญญาดตรงกับสมรรถนะด้านวิชาการ ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับผลทางวิจัยของ Katz (1970) ที่พบว่าทักษะที่จำเป็นของผู้บริหารมี 3 ประการคือ ทักษะเชิงมโนคติ

ทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ และทักษะเชิงเทคนิคซึ่ง Katz ได้จัดให้ทักษะเชิงเทคนิคประกอบด้วย การวางแผน ทักษะด้านกระบวนการกลุ่ม และการติดต่อสื่อสาร

ผลการวิจัยยังตรงกับผลการวิจัยของ Swanburg (1990) Duffield (1994) วิภาดา ชีวะวัฒน์ (2527) และครอบคลุมการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยที่กำหนดโดยกองการพยาบาล (2520) ที่กำหนดให้พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยมีหน้าที่รับผิดชอบด้านบริหาร บริการ และวิชาการ แต่ต่างกับผลการวิจัยที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด ตรงที่ผลการวิจัยนี้ขยายสมรรถนะของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยออกไป 2 ด้าน คือ ด้านภาวะผู้นำ และด้านการตลาด ทั้งนี้เพราะสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รวมทั้งการแข่งขันในด้านอุตสาหกรรมการรักษายาบาล ทำให้ขาดแคลนพยาบาล พยาบาลต้องทำงานหนักจึงต้องใช้ภาวะผู้นำในการปลุกฝังค่านิยม อุดมการณ์ และสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรพยาบาลอุทิศตน และมีสมรรถนะด้านการตลาดเพื่อใช้ในการสร้างความพึงพอใจให้ผู้รับบริการ และสามารถแข่งขันกับเอกชนได้

กล่าวโดยสรุปได้ว่าผู้ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย นอกจากจะต้องมีความรู้ความสามารถ หรือมีสมรรถนะด้านบริหาร บริการ และวิชาการแล้วยังต้องมีสมรรถนะด้านภาวะผู้นำ และด้านการตลาดด้วย จึงจะสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในขณะนี้

2. ตัวแปรที่อธิบายลักษณะของตัวประกอบสำคัญ

จากผลการวิจัยพบว่า ความสำคัญมากน้อยของตัวประกอบสมรรถนะของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยขึ้นอยู่กับตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวประกอบ สามารถเรียงตามลำดับที่ 1-7 ได้ดังนี้คือ 1) สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ 2) สมรรถนะด้านการอำนวยความสะดวกและการจัดระบบงาน 3) สมรรถนะด้านการวางแผน 4) สมรรถนะด้านการควบคุม 5) สมรรถนะด้านวิชาการ 6) สมรรถนะด้านการตลาด และ 7) สมรรถนะด้านการปฏิบัติการพยาบาล

2.1 ตัวประกอบสมรรถนะด้านภาวะผู้นำ ตัวประกอบสมรรถนะด้านภาวะผู้นำเป็นตัวประกอบที่มีความสำคัญอันดับ 1 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 51.1 ของความแปรปรวนทั้งหมด ตัวแปรนี้มีน้ำหนักตั้งแต่ .42169-.73338 จัดเป็นตัวแปรที่สามารถบรรยายตัวประกอบในระดับปานกลางถึงดีเลิศ (Comrey, 1973 อ้างถึงใน อุทุมพร จามรมาน, 2532)

จากผลการวิจัย จะเห็นได้ว่าตัวประกอบสมรรถนะด้านภาวะผู้นำ เป็นตัวประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรก เนื่องจากในภาวะวิกฤตการขาดแคลนพยาบาล พยาบาลลาออกมากจำเป็นต้องมีผู้นำที่จะรักษาคนไว้ได้ เป็นไปตามความเห็นของ Barker (1990) ที่ว่าภาวะผู้นำและบุคลิกลักษณะมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานและในสภาวะการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลง เกิดการแข่งขัน การขาดแคลนบุคลากร งานบริการพยาบาลจะต้องใช้ความเสียสละและอุทิศตนมากขึ้น ในสภาวะการณ์เช่นนี้พยาบาลหัวหน้าทอผู้ป่วยจะต้องมีภาวะผู้นำเพื่อจะรักษาและประสานงานให้บุคลากรในหน่วยงานรวมตัวกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ ทำให้บุคลากรรู้สึกกว้างใจมีความหมาย ตนมีความสำคัญ มีความรักและความผูกพันกับองค์กร ต้องการอุทิศตนเพื่องานและความสำเร็จตามเป้าหมาย

เมื่อพิจารณาการอธิบายสมรรถนะด้านภาวะผู้นำของตัวแปร พบว่าตัวแปรดังกล่าวอธิบายถึงสมรรถนะการเป็นผู้นำที่มีที่สำคัญ 4 ด้าน คือ ด้านการให้ความรัก ความเมตตา แก่ลูกน้อง ด้านคุณลักษณะเฉพาะตัว ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน และด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

2.1.1 ด้านการให้ความรักความเมตตาแก่ลูกน้อง ตัวแปรที่อธิบายได้แก่ เป็นผู้นำใจ รู้จักการให้ สร้างความสามัคคีและความสงบร่มเย็นในหน่วยงาน เข้าใจธรรมชาติและความแตกต่างของบุคคล เป็นมิตรใจดี เป็นกันเอง ใกล้เคียงลูกน้อง ยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น และรู้จักเลือกความคิดเห็นที่ดีและเหมาะสม สามารถเสริมแรง และกระตุ้นแรงบันดาลใจได้ กลุ่มตัวแปรดังกล่าวตรงกับผลการวิจัยของ Bass (1985) ที่พบว่า ผู้นำที่มีบารมีในองค์กร มีลักษณะเหมือนพ่อพระ (benevolent father) คือเป็นมิตร ใจดี เป็นกันเอง ปฏิบัติต่อตนเองเท่าเทียมกับท่านแม้ว่าท่านจะสูงไป ด้วยความรู้และประสบการณ์ กระตุ้นและให้กำลังใจลูกน้อง โดยการให้คำแนะนำช่วยเหลือสนับสนุน ยอมรับเปิดเผย ทำให้ลูกน้องเกิดความมั่นใจ และยังเป็นผู้ฟังที่ดี ให้อิสระแก่ลูกน้อง และกระตุ้นให้ลูกน้องพัฒนาตนเอง สมรรถนะดังกล่าวเป็นสมรรถนะของผู้บริหารที่เน้นคน ซึ่งจะส่งต่องานที่ดี ซึ่งถือว่าเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผล Yukl (1989) ได้อ้างการศึกษาวิจัยของคนอื่น ๆ ที่พบว่าผู้นำที่ประสบความสำเร็จจะ เน้นทั้งงานและความสัมพันธ์กับลูกน้อง

2.1.2 ด้านคุณลักษณะเฉพาะตัว ตัวแปรที่อธิบายได้แก่ มีคุณธรรม จริยธรรม และปลูกฝังให้ลูกน้องยึดถือ รู้จักกาลเทศะ มีความเสียสละ อุทิศตนเพื่อส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความกระตือรือร้น พัฒนาการตนเองอยู่เสมอ มีความซื่อสัตย์ สุจริต

ต่อหน้าที่ เวลา ตนเอง และบุคลากร มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตดี มีความยุติธรรม และเสมอต้นเสมอปลาย รู้จักควบคุมอารมณ์ มีความหนักแน่น อดทน อดกลั้น เป็นคนกล้าหาญ กล้าคิด กล้าพูด กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง และกล้าเผชิญปัญหาต่าง ๆ ด้วยความมั่นใจ มีความประพฤติดี สามารถเป็นแบบอย่างที่ดี แก่บุคลากรได้ กลุ่มตัวแปรดังกล่าวเป็นกลุ่มตัวแปรที่แสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะและแบบอย่างที่ดีแก่ลูกน้อง เพราะเมื่อลูกน้องรัก ชื่นชอบผู้นำ ลูกน้องก็จะยึดผู้นำเป็นแบบอย่างมากขึ้น ลูกน้องจะเลียนแบบผู้นำเท่ากับเป็นการพัฒนาผู้นำต่อ ๆ กันไป ลูกน้องจะรู้สึกว่าคุณค่า อยากร่วมทำความพยายามเพื่อทำงานให้สำเร็จ และกระตือรือร้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ Bass (1985)

2.1.3 ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน ตัวแปรที่อธิบาย ได้แก่ มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ องค์กร หน่วยงาน และบุคลากร มีความยืดหยุ่นในการทำงาน มีทักษะในการเจรจา และการติดต่อสื่อสารมีไหวพริบในการตัดสินใจ เข้าใจปัญหา และสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถคิดค้นวิธีการใหม่ ๆ สามารถสร้างเครือข่ายในวิชาชีพ กลุ่มตัวแปรดังกล่าวเป็นไปตามแนวคิดของ Jones and Jones (1979) ที่ว่าในการปฏิบัติงานของหัวหน้าทอผู้ป่วยมีบทบาทด้านการตัดสินใจ ต้องเป็นผู้แสวงหาแนวความคิดใหม่ จัดการกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหา เป็นผู้เจรจาต่อรองในกรณีที่มีข้อขัดแย้ง นอกจากนี้ยังต้องมีบทบาทด้านการปฏิสัมพันธ์ ติดต่อประสานงาน และการสื่อสารข้อมูล

2.1.4 ด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตัวแปรที่อธิบาย ได้แก่ เป็นผู้มุดมการณ์ก้าวไกล และคาดการณ์ล่วงหน้าได้ ถ่ายทอดจินตภาพและวิธีการทำให้จินตภาพนั้นเป็นจริง ปลูกฝังค่านิยม อุดมการณ์ให้ลูกน้องอยากอุทิศตนเพื่อผู้รับบริการ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง กลุ่มตัวแปรดังกล่าวตรงกับการศึกษาของ Bass และ Avolio (1990)

2.2 ตัวประกอบด้านการอำนวยความสะดวกและการจัดระบบงาน เป็นตัวประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 2 เป็นตัวประกอบที่สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 3.9 ของความแปรปรวนทั้งหมด ตัวแปรที่สำคัญที่อธิบายตัวประกอบนี้ได้แก่ ใช้คำพูดที่ชัดเจน เข้าใจง่ายในการชี้แจงหรือสั่งงานแก่บุคลากร เพื่อรักษาไว้ซึ่งระบบสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และสนับสนุนบุคลากรในทอผู้ป่วย สามารถตัดสินใจ วินิจฉัยสั่งการได้อย่างเหมาะสมเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น สามารถกำหนดวิธีการทำงานในหน่วยงานได้อย่างเหมาะสม และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า และให้เกิดประโยชน์สูงสุด มอบหมายงานได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และบุคคล เป็นต้น ตัวแปรเหล่านี้มีน้ำหนัก

ตัวประกอบตั้งแต่ .41140 ถึง .61925 ซึ่งตัวแปรที่ได้ส่วนใหญ่เป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักสูงบนตัวประกอบนี้ ซึ่งถือว่ากลุ่มของตัวแปรนี้สามารถบรรยายตัวประกอบอยู่ในระดับปานกลางถึงดีมาก (Comrey, 1973 อ้างถึงใน อุทุมพร จามรมาน, 2532)

การอำนวยความสะดวกและการจัดระบบงานเป็นสมรรถนะที่สำคัญสำหรับพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย เนื่องจากพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย จะต้องเป็นผู้กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งบุคคล ปัจจัยทางกายภาพและหน้าที่ รวมทั้งต้องเป็นศูนย์อำนวยความสะดวกเป็นผู้วินิจฉัยสั่งการ ตรวจสอบตราชี้แนะ และจูงใจให้ผู้ป่วยได้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงานได้ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (Jones and Jones, 1979 Koontz and Wiehrich, 1990 ธงชัย สันติวงษ์, 2528 สลักพันธ์ มีชูทรัพย์, 2530 อุดมรัตน์ สงวนศิริธรรม, 2534) ดังนั้นตัวประกอบสมรรถนะด้านการจัดระบบงานและอำนวยความสะดวก จึงได้รับการประเมินเป็นตัวประกอบอันดับที่ 2 และมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

เมื่อพิจารณาการอธิบายสมรรถนะด้านการอำนวยความสะดวกและการจัดระบบงานของตัวแปรพบว่า ตัวแปรดังกล่าวอธิบายถึงสมรรถนะ 4 ด้าน คือ การบริหารคน การบริหารงาน การบริหารวัสดุ และการติดต่อสื่อสาร

2.2.1 การบริหารคน การบริหารคนเป็นการจัดการเกี่ยวกับบุคคล นับแต่การสรรหาบุคคลเข้าปฏิบัติงานแล้วหาวิธีพัฒนาธำรงรักษาบุคคลให้เกิดพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ตัวแปรที่อธิบาย ได้แก่ เป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำช่วยเหลือ และสนับสนุนบุคลากรในหอผู้ป่วย สามารถส่งเสริมและสร้างขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงาน สามารถส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากร โดยให้ยึดองค์กรเป็นหลัก สามารถปฐมนิเทศ และฝึกหัดบุคลากรในหอผู้ป่วยได้ สามารถประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรได้อย่างเหมาะสมและยุติธรรม สามารถดำเนินการเพื่อสนับสนุน และพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากร สามารถจัดอัตรากำลังบุคลากรชิ้นทำงานได้เพียงพอ และเหมาะสมกับความต้องการของผู้ป่วยในแต่ละเวร สามารถติดตาม นิเทศ ควบคุม กำกับดูแลและปรับปรุงเพื่อให้บุคลากรทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรได้ พิจารณาคำติความชอบของบุคลากรโดยยึดหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สามารถสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ และสร้างงานที่ท้าทายความสามารถของบุคลากร กลุ่มตัวแปรดังกล่าวเป็นกลุ่มตัวแปร

ที่แสดงให้เห็นถึงการบริหารบุคลากร เป็นการให้ทรัพยากรบุคคลที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ทำให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้ผลงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Jones and Jones (1979) Koontz and Wiehrich (1990) และอุดมรัตน์ สงวนศิริธรรม (2534)

2.2.2 การบริหารงาน การบริหารงานบริการเป็นการจัดการให้เกิดการปฏิบัติการพยาบาลตามวัตถุประสงค์ของหอผู้ป่วย ตัวแปรที่อธิบาย ได้แก่ สามารถตัดสินใจ วินิจฉัยสั่งการได้อย่างเหมาะสมเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น สามารถกำหนดวิธีการทำงานในหน่วยงานได้อย่างเหมาะสมและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า และให้เกิดประโยชน์สูงสุด มอบหมายงานได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และบุคคล สามารถจัดลำดับความสำคัญของงานได้ สามารถส่งเสริมและรักษาบรรยากาศในหอผู้ป่วยให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน สามารถพัฒนาหน่วยงาน และพัฒนาการทำงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากร สามารถทำงานเพื่อการประสานกิจกรรมทั้งหมดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของบุคคลและของหน่วยงาน มีความรู้และเข้าใจภารกิจและขอบข่ายงานในหอผู้ป่วยของตน สามารถประเมินผลงานประจำในหอผู้ป่วย ใช้มาตรฐานการพยาบาลในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผลเพื่อคงไว้ซึ่งมาตรฐานวิชาชีพ สามารถจัดและพัฒนาโครงสร้างการบริหารงานในหอผู้ป่วย กลุ่มตัวแปรดังกล่าวเป็นกลุ่มตัวแปรที่แสดงให้เห็นถึงการบริหารงานหอผู้ป่วย เพื่อให้เกิดผลของงานสูงสุด และเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดทั้งปริมาณงาน และคุณภาพบริการพยาบาล ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ Swanburg (1990)

2.2.3 การติดต่อสื่อสาร พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยต้องใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ซึ่งการติดต่อสื่อสารที่ดีจะทำให้เกิดความร่วมมือประสานงานเพื่อช่วยให้การบริหารงานเป็นไปด้วยดี และเพื่อสร้างเจตคติที่ดีสำหรับกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ป่วยญาติ และผู้เกี่ยวข้องเกิดความร่วมมือร่วมใจ และพอใจที่จะปฏิบัติตามคำแนะนำ (Vroom, 1964 Jones and Jones, 1979) ตัวแปรที่อธิบาย ได้แก่ ใช้คำพูดที่ชัดเจน เข้าใจง่ายในการชี้แจงหรือสั่งงานแก่บุคลากรเพื่อรักษาไว้ซึ่งระบบสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ แจ้งให้บุคลากรทราบถึงนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ระเบียบการ มาตรฐานการดูแล อัตราค่าจ้าง และหน้าที่ความรับผิดชอบ กลุ่มตัวแปรดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยต้องเป็นผู้มีบทบาทด้านการสื่อสารข้อมูลภายในหอผู้ป่วยกับบุคลากร และเครือข่ายข้อมูลต่าง ๆ พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางของข้อมูล รับและตรวจสอบข้อมูล เผยแพร่

ข้อมูลและเป็นตัวแทนในการให้ข้อมูล ซึ่งตรงกับแนวคิดของ Mintzberg (1973) และ Jones and Jones (1979)

2.2.4 การบริหารพัสดุ การบริหารพัสดุเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการบริหารการพยาบาล เพราะพัสดุเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในการให้บริการพยาบาล ตัวแปรที่อธิบาย ได้แก่ สามารถตรวจสอบและจัดหาอุปกรณ์และเวชภัณฑ์เพื่อใช้ในหอผู้ป่วย ปรับปรุงระบบข้อมูลข่าวสาร ให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและชัดเจนแก่บุคลากร กลุ่มตัวแปรดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการบริหารพัสดุ เพื่อให้ทรัพยากรที่มีอยู่เกิดประโยชน์สูงสุด และเอื้ออำนวยความสะดวกสบายต่อการบริหารด้านอื่น ๆ ด้วย ซึ่งตรงกับแนวคิดของ อุตมรัตน์ สงวนศิริธรรม (2534)

2.3 ตัวประกอบด้านการวางแผน เป็นตัวประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 3 เป็นตัวประกอบที่สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 3.2 ของความแปรปรวนทั้งหมด ตัวแปรที่สำคัญที่อธิบายตัวประกอบนี้ ได้แก่ มีความรู้และเข้าใจในเรื่องการวางแผนกลยุทธ์ สามารถเขียนแผนระยะสั้น ระยะยาว แผนแม่บท และ/หรือ แผนการปฏิบัติงานได้ สามารถกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และภารกิจของแผนกลยุทธ์ได้ สามารถปรับปรุงพัฒนาแผนงานให้คงความทันสมัยได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ สามารถนำนโยบายหลักมาวางแผนกลยุทธ์ในหอผู้ป่วย เป็นต้น ตัวแปรเหล่านี้มีน้ำหนักตัวประกอบตั้งแต่ .41198 ถึง .73945 ซึ่งตัวแปรที่ได้ส่วนใหญ่เป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักสูงบนตัวประกอบนี้ ซึ่งถือว่าการกลุ่มของตัวแปรนี้สามารถบรรยายตัวประกอบอยู่ในระดับปานกลางถึงดีเลิศ (Comrey, 1973 อ้างถึงใน อุกุมพร จามรมาน, 2532)

การวางแผนเป็นสมรรถนะที่สำคัญสำหรับพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย เนื่องจากการวางแผนเป็นหัวใจของการทำงาน เป็นกิจกรรมที่สำคัญอันดับแรก ผู้วางแผนต้องมีความรู้และเข้าใจในเรื่องการวางแผน การวางแผนช่วยให้พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยสามารถคาดคะเนล่วงหน้าถึงปัญหาและอุปสรรค และสามารถปรับใช้สถานการณ์ทั้งดีและเลวให้เกิดประโยชน์ได้ ช่วยให้ดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ เนื่องจากมีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการทำงานอย่างแน่นอน ช่วยลดความขัดแย้งในหน่วยงาน เนื่องจากมีการกำหนดขั้นตอนการทำงาน ช่วยให้การทำงานไม่สับสนซับซ้อน ช่วยให้การพัฒนาทุกด้านทุกระดับสอดคล้องต้องกัน (Rienhart, 1969 Hoffman, 1973 Simmon, 1974 Duffield, 1994 ธงชัย สันติวงษ์, 2528) นอกจากนี้ผู้บริหารระดับสูงก็เล็งเห็นความจำเป็นที่จะต้องให้ผู้บริหารการพยาบาลทุกระดับ

รวมทั้งพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย มีส่วนร่วมในการวางแผนด้วย เพราะพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและทราบถึงความต้องการของบุคลากร และผู้ป่วยอย่างแท้จริง รู้ว่าวิธีการใดและจะทำอย่างไร จึงจะให้บริการที่ดีที่สุด สนองความต้องการของผู้ป่วยได้ และบุคลากรทุกระดับปฏิบัติงานด้วยความพึงพอใจ (Hoffman, 1973) และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ รัจจา ศรีสุเทพ (2530) ที่พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานของพยาบาลอยู่ในระดับสูง การวางแผนเป็นกิจกรรมที่สำคัญอันดับแรก กิจกรรมการบริหารงานอื่น ๆ จะต้องขึ้นกับการวางแผนเป็นสำคัญ แต่จากผลการศึกษา พบว่า สมรรถนะด้านการวางแผนมีความสำคัญเป็นอันดับ 3 ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารอื่น ๆ ในโรงพยาบาลยังเปิดโอกาสให้พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยได้มีโอกาสทำการบริหารงานได้ไม่เต็มที่นัก ทั้งนี้เนื่องจากสายการบังคับบัญชาของโรงพยาบาล จัดว่าหัวหน้าหอผู้ป่วยเป็นเพียงผู้บริหารระดับต้น ทำให้การวางแผนบางอย่างยังขาดอิสระอยู่บ้าง แต่ก็ปฏิบัติได้ในระดับหนึ่งในขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของตน นอกจากนี้อาจจะเป็นเพราะความจำกัดในความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการวางแผน (Geraad, 1969) ดังนั้นตัวประกอบสมรรถนะด้านการวางแผนจึงได้รับการประเมินเป็นตัวประกอบอันดับที่ 3 และมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

2.4 ตัวประกอบด้านการควบคุม เป็นตัวประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 4 เป็นตัวประกอบที่สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 3 ของความแปรปรวนทั้งหมด ตัวแปรที่สำคัญที่อธิบายตัวประกอบนี้ ได้แก่ สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติต่าง ๆ สามารถจัดทำบัญชีตรวจสอบ บำรุงรักษา และจำหน่ายวัสดุ ครุภัณฑ์ สามารถกำหนดปริมาณและประเภทเวชภัณฑ์ที่จำเป็นต้องใช้ได้อย่างเหมาะสม สามารถประเมินค่ารักษาพยาบาลได้สามารถประมาณการคงอยู่ และการออกจากงานของบุคลากรในหอผู้ป่วย ควบคุมการใช้วัสดุครุภัณฑ์ ให้เป็นไปอย่างประหยัด ถูกต้อง และเหมาะสมกับชนิดของการใช้งานสามารถจัดทำงบประมาณได้ เป็นต้น ตัวแปรเหล่านี้มีน้ำหนักตัวประกอบตั้งแต่ .47113 ถึง .72707 ซึ่งตัวแปรที่ได้ส่วนใหญ่ เป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักสูงบนตัวประกอบนี้ ซึ่งถือว่ากลุ่มของตัวแปรนี้สามารถบรรยายตัวประกอบอยู่ในระดับปานกลางถึงดีเลิศ (Comrey, 1973 อ้างถึงใน อุทุมพร จามรมาน, 2532)

การควบคุมเป็นสมรรถนะที่สำคัญสำหรับพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย เนื่องจากพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยต้องมีการกำกับดูแล ตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล ต้องดำเนิน

งานเพื่อที่จะปรับปรุงให้งานนั้นได้ระดับมาตรฐานที่กำหนดไว้ วัดความสำเร็จของงานโดยเปรียบเทียบกับมาตรฐานและบรรลุเป้าหมายตามแผนงานที่กำหนดไว้ (Sherwin, 1964 Koontz and Wehrich, 1990) จากการศึกษา พบว่า การตรวจสอบการใช้และเตรียมความพร้อมของ ทรัพยากร งานเอกสาร เป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักสูงบนตัวประกอบสมรรถนะด้านการควบคุม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ภาา ตั้งตระกูล (2533) ที่พบว่า หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้เวลามากที่สุดในกิจกรรมการควบคุมเกี่ยวกับการเบิกจ่าย การบำรุงรักษาและส่งซ่อมอุปกรณ์ สถานที่ และการศึกษาของ ทิพวรรณ ตั้งวงศ์กิจ (2527) ที่พบว่า หัวหน้าหอผู้ป่วยมีการปฏิบัติกิจกรรมการควบคุมในเรื่องการมอบหมายงานมีลักษณะของการตรวจสอบขณะปฏิบัติ การตรวจสอบเอกสาร และการตรวจสอบการใช้ทรัพยากร ดังนั้นตัวประกอบสมรรถนะด้านการควบคุมจึงได้รับการประเมินเป็นตัวประกอบอันดับที่ 4 และมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

2.5 ตัวประกอบด้านวิชาการ เป็นตัวประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 5 เป็นตัวประกอบที่สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 1.5 ของความแปรปรวนทั้งหมด ตัวแปรที่สำคัญที่อธิบายตัวประกอบนี้ ได้แก่ สามารถกระตุ้นและสนับสนุนให้ริเริ่มเขียนบทความทางวิชาการ สามารถนำเสนอและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยในหอผู้ป่วยและจัดให้บุคลากรในหอผู้ป่วยร่วมทำวิจัย สามารถนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล สามารถทำวิจัยได้ เป็นต้น ตัวแปรเหล่านี้มีน้ำหนักตัวประกอบตั้งแต่ .43906 ถึง .68345 ซึ่งตัวแปรที่ได้ส่วนใหญ่เป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักสูงบนตัวประกอบนี้ ซึ่งถือว่ากลุ่มของตัวแปรนี้สามารถบรรยายตัวประกอบอยู่ในระดับปานกลาง ถึงดีเลิศ (Comrey, 1973 อ้างถึงใน อุกุมพร จามรمان, 2532)

ด้านวิชาการเป็นตัวประกอบสมรรถนะตัวหนึ่งที่มีความสำคัญสำหรับพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย เนื่องจากพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยเปรียบเสมือนแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทางการศึกษาเพื่อการค้นคว้า วิจัยทั้งด้านการแพทย์ การพยาบาล และการสาธารณสุข รวมไปถึงการพัฒนางานและบุคลากรในความรับผิดชอบเพื่อให้บริการพยาบาล และการรักษาพยาบาลมีคุณภาพ นอกจากนี้ในสถาบันที่นักศึกษพยาบาลฝึกปฏิบัติพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยจะมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการศึกษาภาคปฏิบัติ ช่วยสอนและนิเทศ พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยต้องพัฒนา

ทางวิชาการให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่ตลอดเวลา จึงจะสามารถพัฒนาคนและพัฒนางานได้ (Benner and Wrubel, 1982 นิรมล คำเดือน, 2534) จากการศึกษา พบว่า ตัวประกอบสมรรถนะด้านวิชาการถูกประเมินเป็นสมรรถนะที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 5 ทั้งนี้เนื่องจากพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยต้องมีภาระงานหลายด้าน ทั้งด้านการบริหารจัดการ การบริหารบุคคล และบริหารตามนโยบายของหน่วยงานที่กำหนด (Steven, 1975) และยังพบว่าพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยมีงานด้านธุรการมากเกินไปจนมีเวลาจำกัดสำหรับงานด้านวิชาการและการพยาบาล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พวงพิศ ชนะมณี (2534) ที่พบว่า การจัดการงานวิชาการในหอผู้ป่วยโดยส่วนรวมของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยอยู่ในระดับปานกลางและการศึกษาของ พรศิริ เขียวสกุล (2524) อรนิษฐ์ กุลประภา (2524) พวงพิศ ชนะมณี (2534) ที่พบว่า การค้นคว้าวิจัย เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ การส่งเสริมให้มีการทำวิจัยในหอผู้ป่วย และนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานยังอยู่ในระดับน้อย แต่จากความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัยและการพัฒนาวิชาการ ผู้บริหารทุกระดับควรตระหนักถึงปัญหาและหาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนางานวิชาการในหอผู้ป่วยต่อไป ดังนั้นตัวประกอบสมรรถนะด้านวิชาการจึงได้รับการประเมินเป็นตัวประกอบอันดับที่ 5 และมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

เมื่อพิจารณาการอธิบายสมรรถนะด้านวิชาการของตัวแปร พบว่าตัวแปรดังกล่าวอธิบายถึงสมรรถนะ 4 ด้าน คือ การวิจัย การประชุม การผลิตและเผยแพร่ผลงาน และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาคปฏิบัติ

2.5.1 การวิจัย ตัวแปรที่อธิบาย ได้แก่ ส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยในหอผู้ป่วยและจัดให้บุคลากรในหอผู้ป่วยร่วมทำวิจัย สามารถนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล สามารถทำวิจัยได้ ให้ข้อมูลการวิจัยที่ถูกต้อง และให้ความร่วมมือในการทำวิจัยเป็นอย่างดี กลุ่มตัวแปรดังกล่าวเป็นกลุ่มตัวแปรของการศึกษา ค้นคว้าวิจัย ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นในการพัฒนาการปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย ปรับปรุงการพยาบาล และพัฒนาวิชาชีพต่อไป (พวงรัตน์ บุญญารักษ์, 2536)

2.5.2 การประชุม ตัวแปรที่อธิบาย ได้แก่ สามารถจัดการประชุม กำหนดวาระการประชุม นำการประชุมและสรุปรายงานการประชุมได้ จัดให้บุคลากรในหอผู้ป่วยเข้าร่วมประชุม/สัมมนาทางวิชาการที่โรงพยาบาลจัดขึ้น กลุ่มตัวแปรดังกล่าวเป็นกลุ่ม

ตัวแปรที่แสดงให้เห็นว่าการประชุมปรึกษาเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นเพื่อการฟื้นฟูความรู้ในการปฏิบัติ เพื่อช่วยให้มีการร่วมกันทำงานเป็นทีม แลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิด เป็นแนวทางในการปรับปรุงแผนการพยาบาล ซึ่งตรงกับแนวคิดของ Donovan (1975)

2.5.3 การผลิตและเผยแพร่ผลงาน ตัวแปรที่อธิบาย ได้แก่ สามารถกระตุ้นและสนับสนุนให้ริเริ่มเขียนบทความทางวิชาการ สามารถนำเสนอและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ผลิต และจัดทำคู่มือการปฏิบัติการพยาบาล มาตรฐานการพยาบาล เอกสารทางวิชาการ และสื่อการสอนต่าง ๆ สามารถจัดกิจกรรมทางวิชาการในหอผู้ป่วยอย่างสม่ำเสมอ จัดให้มีป้ายนิเทศทางวิชาการสำหรับประกาศข่าวความรู้ทั่วไป และความรู้ทางการแพทย์และพยาบาล กลุ่มตัวแปรดังกล่าวเป็นการจัดการงานวิชาการในหอผู้ป่วย เพื่อให้บุคลากรทางการพยาบาลมีการเรียนรู้ เป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถบุคลากรอย่างหนึ่ง ซึ่งตรงกับแนวคิดของสมพงษ์ เกษมลิน (2522)

2.5.4 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาคปฏิบัติ ตัวแปรที่อธิบาย ได้แก่ ให้ความร่วมมือ ประสานงานกับฝ่ายการศึกษาในการฝึกปฏิบัติของบุคลากรทางการพยาบาล ตัวแปรดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยมีการจัดการเพื่อให้เอื้อต่อการเรียนการสอนทางด้านการศึกษาพยาบาล ร่วมมือในการจัดให้มีการสอน แนะนำ แนะนำแนวทางช่วยเหลือในขณะปฏิบัติงาน ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ ชวนพิศ ชนะมณี (2534)

2.6 ตัวประกอบด้านการตลาด เป็นตัวประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 6 เป็นตัวประกอบที่สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 1.4 ของความแปรปรวนทั้งหมด ตัวแปรที่สำคัญที่อธิบายตัวประกอบนี้ ได้แก่ สามารถวิจัยทางการตลาดเพื่อจัดบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ สามารถวิเคราะห์ต้นทุนและประสิทธิผลที่จะได้รับ สามารถวิเคราะห์ความคาดหวังและความต้องการของผู้รับบริการและวางแผนจัดบริการให้สอดคล้องได้ สามารถนำนวัตกรรมมาใช้พัฒนาบริการเพื่อเป็นทางเลือกให้ผู้ให้บริการตัดสินใจมารับบริการ สามารถจัดหาทุนเพื่อมาใช้จ่ายในกิจกรรมของฝ่ายการพยาบาล เป็นต้น ตัวแปรเหล่านี้มีน้ำหนักตัวประกอบตั้งแต่ .46737 ถึง .77326 ซึ่งตัวแปรที่ได้ส่วนใหญ่เป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักสูงบนตัวประกอบนี้ ซึ่งถือว่ากลุ่มของตัวแปรนี้สามารถบรรยายตัวประกอบอยู่ในระดับปานกลางถึงดีเลิศ (Comrey, 1973 อ้างถึงใน อุทุมพร จามรمان, 2532)

พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยในฐานะผู้บริหารการพยาบาลยุคใหม่ ควรมีความสามารถและทักษะทางการตลาด เนื่องจากต้องเป็นผู้รับผิดชอบงบประมาณส่วนหนึ่งขององค์กร

ต้องวิเคราะห์ประสิทธิภาพของการลงทุนซึ่งจะเป็นสิ่งควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพการพยาบาล
 ต้องนำแนวคิดทางการตลาดมาปรับปรุงการจัดบริการให้มีความหลากหลาย เหมาะสมกับผู้รับ
 บริการ (Tilbury, 1992 อุดมรัตน์ สงวนศิริธรรม, 2536) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ
 Strasen (1987) ที่กล่าวว่า พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยจำเป็นต้องทำการศึกษาแนวคิดเชิง
 ธุรกิจและการตลาดเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี มีทัศนคติที่ดีและทราบบทบาท
 ของตนในการที่จะนำมาประยุกต์ใช้ จากการศึกษา พบว่า ตัวประกอบสมรรถนะด้านธุรกิจถูก
 ประเมินให้มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 6 อาจเนื่องจากแนวคิดเชิงธุรกิจและการตลาดยังเป็น
 เรื่องใหม่ในความรู้สึกของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย เพราะเท่าที่ผ่านมามีพยาบาลส่วนใหญ่ไม่
 ได้รับความศึกษาให้มุ่งเน้นความสำคัญต่อสิ่งใด ๆ มากกว่าสนใจต่อความสุขสบายของผู้ป่วย
 (Tilbury and Fisk, 1989) และสอดคล้องกับการศึกษาของ คีริพร สุริยะ (2536) ที่
 พบว่าผู้บริหารการพยาบาลแต่ละระดับ แต่ละประเภทโรงพยาบาลและโดยรวมมีความรู้ความ
 เข้าใจแนวคิดเชิงธุรกิจ และการประยุกต์แนวคิดด้านการตลาดในหน่วยงานบริการพยาบาล
 อยู่ในระดับปานกลาง และพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยมีบทบาทในการประยุกต์แนวคิดด้านการ
 ตลาดในหน่วยงานบริการอยู่ในระดับน้อย ดังนั้นตัวประกอบสมรรถนะด้านธุรกิจจึงได้รับการ
 ประเมินเป็นตัวประกอบอันดับที่ 6 และมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลหัวหน้าหอ
 ผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

2.7 ตัวประกอบด้านการปฏิบัติการพยาบาล เป็นตัวประกอบที่มีความสำคัญ
 เป็นอันดับที่ 7 เป็นตัวประกอบที่สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 1.2 ของความ
 แปรปรวนทั้งหมด ตัวแปรที่สำคัญที่อธิบายตัวประกอบนี้ ได้แก่ สามารถลงมือปฏิบัติกิจกรรม
 การพยาบาลได้ด้วยตนเอง ตรวจสอบอาการผู้ป่วยอย่างสม่ำเสมอ สามารถรายงานอาการ
 เปลี่ยนแปลง ความต้องการและปัญหาของผู้ป่วยต่อผู้ตรวจการหรือผู้เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้อง
 สามารถให้สุขศึกษาแก่ผู้ป่วยและญาติเพื่อให้สามารถดูแลตนเองได้ สามารถสัจฉริวิธีการ
 พยาบาลแก่บุคลากรและนักศึกษาได้เป็นอย่างดี เป็นต้น ตัวแปรเหล่านี้มีน้ำหนักตัวประกอบ
 ตั้งแต่ .40144 ถึง .62906 ซึ่งตัวแปรที่ได้ส่วนใหญ่เป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักสูงบนตัวประกอบนี้
 ซึ่งถือว่ากลุ่มของตัวแปรนี้สามารถบรรยายตัวประกอบอยู่ในระดับปานกลางถึงดีมาก (Comrey,
 1973 อ้างถึงใน อุทุมพร จามรมาน, 2532)

พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยคงต้องปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งเป็นงานในหน้าที่ของ
 พยาบาลโดยตรง ปฏิบัติกิจกรรมพยาบาลโดยตรงต่อผู้ป่วยในฐานะผู้ชำนาญการ ผู้มีทักษะทาง

การพยาบาลทั้งเทคนิคต่าง ๆ และเป็นผู้เฝ้าทิศการพยาบาลแก่บุคลากร (พวงรัตน์ บุญญาภิรักษ์, 2525 นิรมล คำเผื่อน, 2534) พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยต้องเห็นความสำคัญของการพยาบาล เทียมเท่ากับการบริหารงาน เพราะบทบาทของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยนั้น ต้องกระทำทั้งสองอย่างควบคู่กัน จะทำแต่ด้านใดด้านเดี่ยวนั้นไม่เป็นการสมควร บุคลากรพยาบาลมีความเห็นว่าพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยจำเป็นที่ต้องเห็นความสำคัญของการให้การพยาบาลผู้ป่วย ด้วยตนเองมากกว่าการบริหารในหอผู้ป่วย (Smith, 1965 วิภาดา ชีวะวัฒน์, 2527) แต่จากการศึกษา พบว่า ตัวประกอบสมรรถนะด้านการปฏิบัติการพยาบาลถูกประเมินเป็นสมรรถนะที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 7 ทั้งนี้เนื่องจาก งานในหน้าที่หัวหน้าหอผู้ป่วยด้านการบริหารงานนั้น ถ้าสามารถปฏิบัติได้ดีก็เท่ากับว่าพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยได้กระทำการให้เกิดผลประโยชน์กับผู้ป่วยมากเท่ากับว่าได้ลงมือให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วยด้วยตนเองเช่นกัน และงานด้านบริการ การพยาบาลยังมีผู้ได้บังคับบัญชาสามารถปฏิบัติแทนได้ (Shea, 1979) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Manniche (1963) Anderson (1964) Corrigan and Julian (1964) ที่พบว่า พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยชองงานด้านบริหารบุคลากรมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ การปฏิบัติการพยาบาลโดยตรงเพียงร้อยละ 19 และการศึกษาของ Saren and Straub (1970) พบว่า พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยเป็นผู้ทำงานเกี่ยวกับผู้ป่วยน้อยที่สุด เป็นผู้บริหาร และดูแลบุคลากรในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามแผนที่วางไว้ จึงทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอในการดูแลผู้ป่วย ดังนั้นตัวประกอบสมรรถนะด้านการปฏิบัติการพยาบาลจึงได้รับการประเมินเป็นตัวประกอบอันดับที่ 7 และมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ตัวประกอบสมรรถนะของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ทั้ง 7 ตัวประกอบ น่าจะกล่าวได้ว่าเป็นตัวประกอบสมรรถนะของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย ที่ใกล้เคียงกับสมรรถนะที่แท้จริงของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวง-สาธารณสุข เพราะผลการวิเคราะห์ได้ข้อมูลจากการรับรู้ของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็นผู้ที่ต้องปฏิบัติหน้า

ที่โดยตรง จึงได้พิจารณาในแง่การปฏิบัติและในแง่ของความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ ตามหน้าที่ของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการสรรหาและคัดเลือกบุคลากรเพื่อปฏิบัติหน้าที่พยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ควรคำนึงถึงคุณสมบัติทั้งหมด คือ มีสมรรถนะครบทั้ง 7 ด้าน คือ ภาวะผู้นำ การอำนวยความสะดวก การจัดการระบบงาน การวางแผน การควบคุม วิชาการ การตลาด การปฏิบัติการพยาบาล และสมรรถนะที่ควรคำนึงถึงมากที่สุด คือ สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ
2. ข้อเสนอแนะสำหรับพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย จากการวิจัยพบตัวประกอบที่สำคัญของสมรรถนะของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ดังนั้นพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยควรตระหนักและเห็นความสำคัญของตัวประกอบที่สำคัญของสมรรถนะดังกล่าวในการพัฒนาตนเอง ปรับปรุงสมรรถนะของตนเองเพื่อให้เป็นผู้มีสมรรถนะภาวะผู้นำ เพื่อให้การปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ
3. ข้อเสนอแนะผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาบุคลากรของโรงพยาบาล ควรคำนึงถึงตัวประกอบสมรรถนะที่สำคัญที่ค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นหลักเกณฑ์ในการจัดหลักสูตรการฝึกอบรมหรือสัมมนา ตลอดจนการให้ความรู้ในลักษณะต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสมรรถนะของพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ให้มีสมรรถนะครบถ้วนตามตัวประกอบสมรรถนะที่ค้นพบ
4. ข้อเสนอแนะผู้ที่เกี่ยวข้องกับแผนก ฝ่าย กอง กรม และกระทรวง ควรมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยว่ามีความก้าวหน้าเพียงใด โดยใช้ตัวประกอบสมรรถนะที่สำคัญของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยที่ค้นพบเป็นเกณฑ์ในการสร้างเครื่องมือเพื่อทำการประเมินต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย ว่ามีการปฏิบัติจริงตามเกณฑ์มากน้อยเพียงใด เกิดผลดีต่องานเพียงใด ตลอดจนหาสาเหตุที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย เพื่อหาทางแก้ไขปรับปรุงต่อไป
2. ควรมีการศึกษาเพื่อหาปัจจัยการจำแนก (Discriminant Analysis) ของสมรรถนะของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย เพื่อหาปัจจัยที่สามารถจำแนกพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีประสบความสำเร็จกับไม่ประสบความสำเร็จ
3. ควรนำไปพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย
4. ควรนำไปพัฒนาชุดการสอน การฝึกอบรมพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย